

תחנת הסגר (קרנטינה) חוות מתתיהו – קוד מחקר 2269+2088

שם התכנית: הסגר מתתיהו

דוח סופי למועצת הצמחים 2018

חוקר אחראי: מרים זילברשטיין

רקע ותיאור הבעיה

כלכלת ענף תלויה ביכולת לייצר פרי איכותי, וכמותי. כל הטיפולים ההורטיקולטוריים לשיפור ממשק הגידול חשובים, אך תרומתם מזערית לעומת התרומה של מציאת זן מצטיין; זן חדש ומצליח מסוגל לעורר מהפכה כלכלית בכל גידול.

על מנת לענות לדרישות השוק ולהפחית את הלחץ של יבוא תוצרת טריה לארץ, צריכים ענפי הפירות אספקה של זנים חדשים באופן מתמיד. תהליך יבוא זן חדש לארץ ובחינתו במדדים מסחריים הינו ארוך מאוד ונמשך כ- 10-15 שנה, מתוכם 2 – 3 שנים ראשונות מוקדשות לקרנטינה של מדינת ישראל. על מנת לקצר את התהליך הוקמה תחנת הסגר (קרנטינה) בחוות מתתיהו, המקבילה לקרנטינה הקיימת בשירותים להגה"צ ולביקורת. הזנים החדשים המובאים לארץ נכנסים לתקופת בדיקות לניקיון מוירוסים וממחלות, בתחנת ההסגר בשירותים להגה"צ ולביקורת במכון וולקני, ובמקביל מכינים שתילים מאותם הזנים (20 חזרות מכל זן או כנה נבחנת), ושומרים אותם בקרנטינה שבחוות מתתיהו. עם שחרור הזן/הכנה ע"י השירותים להגה"צ ולביקורת, ניתן להוציא את 20 השתילים שהוכנו בקרנטינה במתתיהו, לנטיעה בשטח בחלקות מבחן. דרך זו מקצרת את תהליך הבחינה בשנתיים עד 3 שנים.

מועד התחלת ומועד סיום התכנית: 2006 ואילך – פעילות קבועה ללא מועד סיום.

שיטות העבודה

בחוות מתתיהו נבנה מבנה קרנטינה בשטח של דונם, ובפיקוח השירותים להגנת הצומח ולביקורת, העומדת בכל הדרישות של קרנטינה, ובבקרה קבועה של PPIS. החומר הצמחי החדש המיובא לארץ מועבר לקרנטינה לאחר, שעבר בדיקה ראשונית; בקרנטינה בחוות מתתיהו נערך מעקב לאיבחון פיטוסניטרי של החומר הצמחי, במקביל לאיבחון ולמעקב שנעשה בבית דגן. חומר שנמצא נגוע, מושמד, וחומר שנמצא נקי מוירוס וממחלות, משוחרר ויוצא לבחינה בחלקות המבחן.

חלק מהשתילים משמשים לחידוש מלאי עצי האם בבית הגרעין שבית דגן.

בשנת 2011 יובאו לארץ מספר רב של זנים מהגידולים: תפוח, דובדבן, משמש, אפרסק/נקטרינה, אגס, קיווי ושזיף.

בשנים 2012-2018 יצאו חלק לנטיעה בחלקות המבחן, וזנים אחרים שעדיין לא שוחררו, נמצאים בקרנטינה וממתינים לשיחרור.

מצורף קובץ EXEL עם פרוט על השתילים והכנות

טבלה 1 : רשימת המינים והזנים הנמצאים בקרנטינה

מין	זנים (מספר סידורי)	כמות שתילים
משמש	פרוט בנספחים	20
נקטרינה ואפרסק	פרוט בנספחים	25
דובדבן	פרוט בנספחים	15
תפוח	כנת SPY227 הורכבה לצורך ריבוי הכנה אוה – זן שנוכה עי זילכה זני תפוח (פרוט בנספחים)	15 10 60
אגס	זני אגס פרוט בנספחים) קונפרנס, ויליאמס, סיזר, אבטה פטל ספדונה 97OHF + 87OHF * VF	40 60 200
כנות להרכבות לניסיונות	כנות ג'נבה כנות תפוח מהשבחת נוה יער כנות אגס 87OHF כנות גלעיניים סייטשן VF	600 100 50 30
ערוגות כנות VF לריבוי	9M ,25M ,109MM (EMLA), OHF 97, MM 106, פונטלב, ג'ספי, 9M (NAKB T337), MAXMA 14, MAXMA 60	ערוגות

קיימים שתילי רזרבה לחלקות המבחן מזנים שניטעו.

המלצות להמשך

פעילות הקרנטינה תרמה לקיצור משך הזמן מהבאת זן חדש לארץ ועד לבחינת הפרי בחלקות הבחינה. חשוב להמשיך בפעילות זו. הפעילות מאפשרת יצירת מספר קטן של שתילים מזנים שונים, מאחר שלשתלנים אין עניין להכין כמויות קטנות של שתילים, וכן אין למערכת עניין להפיץ זנים חדשים ללא פיקוח.